

ФІЛОСОФСЬКИЙ АНАЛІЗ ПРОБЛЕМИ СЕНСУ ЖИТТЯ ЛЮДИНИ В УКРАЇНСЬКОМУ СУСПІЛЬСТВІ ЕПОХИ СЕРЕДНЬОВІЧЧЯ

Філософії Середньовіччя була властива тенденція до повчання. Це сприяло загальній настанові цінності навчання та виховання з точки зору просування до спасіння, до Бога. Загалом філософія Середньовіччя була оптимістична за своїм духом. Фізична природа світу, історія в окремих проявах, ряд моральних вимог осягались розумом людини, а релігійні проблеми – одкровенням. **Актуальність теми дослідження:** Сама постановка людиною питання про сенс життя виникає лише тоді, коли в неї пробуджується усвідомлення свого «Я», коли ця ж людина починає замислюватися над проблемою об'єктивної значимості свого існування. Ця проблема одна із самих складних. Мова йде, насамперед, про особистісну характеристику відношення до життя, про усвідомлення цілей і задач людського існування, про співвідношення людиною своєї позиції з виробленою в суспільстві системою цінностей, про ступінь включення або не включення себе в соціальне життя. Міркуючи над проблемами сенсу життя не можна ігнорувати ту первісну сферу, у якій вона як проблема може не усвідомлюватися, але в якій вона назриває саме як проблема. Сфера ця - повсякденність. Людина сама визначає своє призначення й сенс життя. Актуальність розробки даної проблеми зростає й у зв'язку з ускладненням соціальних процесів і ростом впливу на них ролі суб'єктивного та особистого фактора [1,с.115]. **Мета дослідження:** розкриття проблеми сенсу життя людини в українському суспільстві в епоху Середньовіччя. **Об'єкт дослідження:** проблема сенсу життя та існування людини в Середньовіччі. **Завдання дослідження:** проаналізувати проблеми сенсу життя людини в Середньовіччі; визначити які аспекти впливали на формування поглядів на сенс життя в суспільстві; визначити основні підходи до трактування проблеми сенсу життя та існування українському суспільстві. **Предметом дослідження** - є людина в українському суспільстві в епоху Середньовіччя. Переломні епохи, сполучені із глибокими світоглядними кризами актуалізують проблему сенсу життя. І як у будь-яку перехідну епоху, проблема сенсу життя сьогодні стоїть особливо гостро. Августин Блаженний проблему сенсу життя ототожнював з пошуком в існуванні божественного, духовних явищ, благодаті. Вищою формою пізнання сенсу життя є божественне одкровення. Все це вимагає філософського осмислення даної проблеми [2,с.524]. Питання про зміст свого життя в певний період часу відвідує кожна мисляча істота, що бажає зрозуміти й пізнати себе, своє призначення й місце в цьому світі. Життя обов'язково примушує людину дати відповіді питання: «Для чого я живу?», «У чому зміст мого життя?», кожен відповідально за свою долю й долі інших людей, людина не може й не хоче жити без мети, певного завдання або ж мрії, а шукає завжди те «гідне», чим можна було б зайняти своє життя, зробити його більш значимим. Один із висловів І. Канта, в якому відбивається глибоко моральна суворість його особистості, звучить так: «Найвище покликання людини – уміти належним чином визначити своє місце в процесі творення й правильно зрозуміти, чим вона має бути, щоб стати людиною. Те, чого І. Кант вимагав від людини як її найбільшого й найважливішого завдання – не що інше, як знати, у чому полягає сенс життя. І. Кант писав: «Дві речі наповнюють душу постійно новим і зростаючим подивом і благоговінням і тим більше, чим частіше і уважніше займається ними роздум: зоряне небо наді мною і моральний закон в мені. Те й інше, як би покриті мороком або безоднею, знаходяться поза мого горизонту, я не повинен досліджувати, а тільки припускати; я бачу їх перед собою і безпосередньо пов'язую їх з свідомістю свого існування» [2,с.524]. Ф. Ніцше довів, що сенсом життя є підготовка Землі до появи надлюдини. Людина - це канат, натягнутий між мавпою і надлюдиною ... У людині важливо те, що вона містить, а не мета: в людині можна любити тільки те, що вона є перехід і знищення - що має певні спільні риси з думкою прихильників сучасного вчення трансгуманізму про постлюдину, людину майбутнього [4,с.14]. Праці Ніцше вивчали такі українські вчені як: А.М. Мочкін, О.С. Богомолов, В.С. Соловйов. Проблема сенсу життя людини розвивав в своїх працях Лев Шестов. Грунтовними є також дослідження В. Б. Кучевського в цій області. Сенс життя кожної людини - це своєрідна надзадача, належне та бажане в її житті. Сенс життя в загальному визначає спрямованість життя, а також усі його прояви. У філософії існують різні підходи до трактування проблеми життя і сенсу життя - оптимістичне ставлення до сенсу життя. Він полягає в тому, що людина - господар своєї долі, щастя в повній мірі залежить від неї самої - песимістичне ставлення до сенсу життя. Він полягає в тому, що людина є іграшкою в руках незалежних від неї сил (суспільства, долі, природи). Аналізуючи проблеми сенсу життя можна виділити основні підходи до трактування проблеми сенсу життя та існування саме в українському суспільстві; сенс життя визначається духовними основами буття, сенс життя вбачається у самовдосконаленні; сенс життя полягає у служінні вищим моральним цінностям, людям; сенс життя полягає у задоволенні матеріальних і духовних потреб; сенс вносить в життя сама людина своєю власною діяльністю. Будь-яке індивідуальне уявлення про щасливе життя наскільки б своєрідним воно не було, не є незалежним від соціальних впливів, що накладає істотний відбиток на всю систему ціннісних орієнтацій особистості. Активна волюва людина здатна перебороти навіть несприятливий для неї збіг обставин, слабка ж навіть у відносно пристойних умовах знаходить підстави для нарікань на долю. Досвід показує, егоїстична орієнтація тільки на власні інтереси, найбільш ефективна, як представляється іноді індивідові, що веде його до щастя, насправді веде це від нього. Сенс життя не погоджується з егоїзмом, індивідуалізмом, з відстороненням від себе зобов'язань стосовно світу, до інших людей. Якщо людина виявляється потрібною тільки самій собі й її інтерес зводиться лише до власної персоні, перед ним відкривається провалля, він втрачає сенс життя, приходить до безнадійного песимізму [3,с.205]. **Висновок:** у різних людей різне розуміння сенсу життя - одне з них підносить індивіда й надихає на подвиги, допомагає переборювати життєві труднощі, інше - принижує й перетворює людину в соціальну істоту. Звідси, проблема сенсу життя, це спочатку проблема вибору. Саме від вибору цілей, цінностей й ідеалів залежить, чи вдасться життя людини або просто пройде мимо, прогорить. Сенс життя людини в українському суспільстві в період Середньовіччя виступає найбільш гнучкою характеристикою духовних і матеріальних проблем, тобто головним предметом філософських роздумів є людина і її існування у світі. Людина - це така істота, яка своєю діяльністю створює власну історію, в процесі чого формується, змінюється і розвивається її сутність. Тобто сутність людини не є історично незмінною. Вона змінюється разом із розвитком людини, людства, маючи в собі зміст людського, зміст культури, соціальних цінностей.

Список використаних джерел

1. Володін П. В. Сенс життя людини як філософська проблема//Гуманітарний вісник ЗДІА. № 51.3.: М АУП, 2012 с. 115-123.
2. Кант І. Критика практичного розуму. М.: Наука, 2007. С. 524
3. Ніцше Ф. Так говорив Заратустра. С. 14.
4. Москаленко А.Т. Сенс життя й особистість// А.Т. Москаленко Новосибірськ: Наука; 1989. 205 с.